

KOHTAANTO-ONGELMAAN EI OLE YHTÄ SYYTÄ

Työpaikkojen ja työntekijöiden kohtaanto-ongelma näyttäyty monisyisenä. *Keski-Suomen osaamisen ennakointiryhmä kannustaa keskusteluun tuomalla esiin taustalla olevia tekijöitä.*

Työmarkkinoiden tilanne Keski-Suomessa

Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen edellytys Keski-Suomen yritysten kasvulle ja julkisten organisaatioiden häiriöttömälle toiminnalle. Se on myös merkittävä tekijä investointien houkuttelemisessa maakuntaan.

Viimeaikainen talouden voimakas elpyminen on tuonut esiin jo ennen koronapandemiaa vaivanneen osaavan työvoiman saatavuusongelman keskisuomalaisissa yrityksissä. Tuoreimmat yrityskyselyt kertovat pulan osaavasta työvoimasta vaivaavan yhä useampia aloja ja kaikenkokoisia yrityksiä. Myös julkisella sektorilla, erityisesti sosiaali- ja terveysalalla, kärsitään vakavasta työntekijäpulasta, mikä vaikeuttaa alan toimintaa ja palvelutarpeeseen vastaamista.

Jatkuvasta työvoimatarpeesta ja avointen työpaikkojen runsaasta määrästä huolimatta Keski-Suomen työttömyysaste on korkea (12,3 % helmikuussa 2022) ja työllisyysaste matala (67,1 % vuonna 2021). Helmikuussa työttömistä työnhakijoista 39 % (5 999 henkilöä) oli ollut yhtäjaksoisesti työttömänä yli vuoden. Pitkittyvällä työttömyydellä on työkykyä – ja siten myös työllistymismahdollisuuksia – heikentävä vaikutus. Samalla todennäköisyys työttömän työnhakijan siirtymisestä työvoiman ulkopuolelle kasvaa. Väestöennusteiden mukaan työikäinen väestö jatkaa Keski-Suomessa vähenemistään, mikä entisestään kärjistää puutetta osaavasta työvoimasta ja korostaa työllistymisen merkitystä.

Työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmasta puhutaan silloin, kun lukuisat avoimet työpaikat ja niitä haavevat ihmiset eivät kohtaa. Ongelmaa selittävät mm. työnhakijan osaamisen ja työkyvyn vastaamattomuus työnantajien tarpeisiin, työpaikkojen ja työnhakijoiden sijainti eri alueilla sekä yhteiskunnan kannustinloukut. Myös muutokset toimiala- ja työmarkkinarakenteissa voivat vaikuttaa kohtaantoon. Tämän haasteen edessä olemme Keski-Suomessakin.

Työttömyyden monet kasvot

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) tutkimusraportissa ”Työttömyyden kasvot” ([Faces of Joblessness](#)) tarkasteltiin työikäisten henkilöiden (17–64-vuotiaiden) työskentelyä ja työmarkkinoille kiinnittymistä Suomessa vuoden 2017 aikana. Tulokset ovat edelleen ajankohtaisia.

Tulokset osoittavat, että 27 % työikäisestä väestöstä kohtaa vaikeuksia työmarkkinoilla. Tämä ryhmä muodostaa tutkimuksen kohderyhmän. Työikäisestä väestöstä 18 % ei työskennellyt ollenkaan vuoden aikana, ja 9 % oli vain heikosti kiinni työmarkkinoilla. Tässä ryhmässä olevilla henkilöillä oli joko epävakaa työtilanne, he työskentelivät rajattuina aikoina tai ansaitsivat erittäin vähän.

Tutkimuksessa suomalaiselle työttömyydelle annetaan kahdeksat ”kasvot”:

- henkilöt, jotka eivät enää etsi töitä ja asuvat maaseudulla (26 % kohderyhmästä)
- henkilöt, joilla on epävakaa tai satunnainen työ, tai jotka kohtaavat joitakin työllistymisen esteitä (20 %)
- varhaiseläkkeelle jääneet henkilöt, joilla on suhteellisen korkea osaamistaso mutta rajatut taloudelliset kannustimet työntekoon (12 %)
- pääasiassa miehistä koostuva joukko, jotka asuvat kaupungeissa tai tiheästi asutuilla alueilla ja etsivät aktiivisesti töitä terveysrajoitteistaan huolimatta (11 %)
- naiset, joilla on merkittävä hoitovastuu (10 %)

- nuoret, joilla on heikko ammattitaito (9 %)
- parhaassa työiässä olevat henkilöt, joilla on matala osaamistaso (8 %), ja
- henkilöt, joilla on muita merkittäviä tulonlähteitä, kuin ansiotyö (4 %).

OECD:n tutkimusraportti nostaa esille, että edellä mainittujen lisäksi tulisi analysoida mielenterveyden osuutta työttömyyteen sekä maantieteellisen etäisyyden osuutta. Tarkempaa analyysia suositellaan tehtävän maahanmuuttajien kokemista työllistymisen esteistä, kuten kieliongelmat, osaamisen tunnistamisen, rajallinen työkokemus tai työpaikasta johtuvat rajoitukset. Osatyökykyisillä on myös omat esteensä löytää sopivaa työtä.

Ratkaisujen löytäminen kohtaanto-ongelmaan ja työttömien työnhakijoiden työllistäminen on sekä inhimillisesti, yhteiskunnallisesti että aluetaloudellisesti ensiarvoisen tärkeää.

Lue lisää:

[Työllisyyskatsaus](#)

[Kohtaanto - Kun työ tekijäänsä etsii](#)

[Koronakriisi ja rakennetyöttömyys](#)

[Työttömyys ei ole \(vain\) työkykyongelma](#)

[Kohtaanto työmarkkinoilla – havaintoja ja politiikkajohtopäätöksiä](#)